

dictus qui venit in nomine domini. clamauerunt crucifige crucifige eum. Quidam tamen priusquam ad altare perueniant ampullam mediam coopererunt et mediam nudam ad altare producunt quia christus ante passionem non latuit ut cum fugit in egiptum et cum inter cognatos querebatur et cum parentibus subiciebatur modo se palam exhibuit. ut cum predicauit ultra hominem dicens ego et pater unum sumus. et cum miracula fecit in quibus uirtutem sue diuinitatis ostendit. Ampulla statim postquam benedicta fuit ex parte cooperta. et ex parte discopta ut allata fuerat salutatur ab episcopo et presbiteris. quia christus postquam transiit ad altare crucis. id est ad immolationem et se obtulit deo patri. sicut ampulla ad consecrationem episcopi aliqua parte cooperus suum nudum monstrauit. ut thomea alijs discipulis quos uoluit esse testes sue resurrectionis. Alijs uero inuisibilis fuit. uel quia pro parte nuda et pro parte cooperta salutatur. quia christus in humanitate manifestus. et in diuinitate occultus ab omnibus ueneratur. Salutantur autem ampulle quinque ab episcopo. ut de quinque uulneribus gratiarum actio christo reddatur. postquam autem ampulla salutata est a ministris altaris cooperitur. ut a nemine nuda uideatur. et cooperta iterum salutatur. quia christus postquam salutauit et manifestauit se discipulis suis quos uoluit suos. siueque resurrectionis esse testes ascendit in celum et inuisibilis factus est hominibus. **P**ed quibus eius presentiam corporaliter si uideamus in uenerando eum quotidie salutamus. quia et discipuli eum ascendentem in celum adorauerunt. tandem ampulla in sacramentum refertur. et christus in celum quod ueneratur per fidem. donec perueniamus ad ipsum. id est in deum. in qua est eius caro uel ueritas immaculata. **S**ane episcopus ter alatur in ampullam. **P**rimo quia sicut alatus ab interioribus et secretis procedit ad pulpitem et uocatur spiritus. sic episcopus per spiritum suum demonstrat spiritum sanctum a patre et filio procedentem in corpore domini habitare. Ampulla enim cum crismate cooperus signat cum diuinitate. Ampulla uero cum oleo humanitatem plenam spiritu sancto designat. **S**ecundo etiam alatur quia legitur in euangelio quia dominus insufflauit discipulis dicens Accipite spiritum sanctum. et hic igitur alatur in sufflacione significat. ideo autem ter alatur quia tres persone sunt et nunquam spiritus sanctus est sine patre et filio a quibus procedit et a seipso uenit. datur autem spiritus sanctus officio sacerdotum. si non datur ab alijs. sic enim adest uirtus spiritus sancti per insufflacionem a sacerdote factam in honore et significatione ipsius spiritus sancti. sicut per uerba que dicuntur in nomine suo. **T**ercio loco tunc oleum sanctum seu cathecumorum de eodem deductum promissum est. **S**ciendum est quod oleum benedictum propter hoc officium. nam post exorcismum. quoniam episcopus lenta uoce dicit quasi per faciones

inchoat dicens. Dominus uobiscum. Superius corda. et fmitur per eundem dominum in christum qui tecum uiuere. et in eo loco consecratur ubi deus per dominum. **H**oc enim est opus gratie dei ut pacem concordiamque inter nos habeamus et per uinctioem pacem habeatur. **O**lea nepe ut deum est. est arbor pacis insignis quod per figuratum est in uerbo. sicut uerba benedictionis benedictionis sunt. et cum mundi crimina diluimus expiarentur effuso similitudine futuri munus per ramum uirginitatis oliue. pacem terre redditam nunciavit. **V**aliam autem benedictionem ad duo. scilicet ad purgacionem et tutelam ad purgacionem ut si cathecumino postquam uenit in scrutum ad habere macule recedat. **A**d tutelam ut diabolus expulsus redire non audeat. **H**abere oleum benedictionem. **D**icitur quod illis ad uisandum spiritum tuum ad habere macule recedat. ad tactum benedictionis facti oleum de purgacione. **D**e tutela sequitur. nullis spiritualibus neque locis. nulla refugis et tutibus factas. nulla insidiantibus malis latendi inia re/imittitur. quia uero diabolus se damnans marie in futuro iudicio nouit. et inde tremat. ideo exorcismum emittat. per eundem dominum. in christum. in uerbo. et in matris. per igitur. exorcismum enim est adiuracio nam in eo adiuratur diabolus ut recedat. **I**tem quia oleum profusum in baptizati spiritus igitur benedictionem ideo oratio emittat per eundem dominum. in christum.

De locutione pedum
Tercio seriatim misse benedictionem officium profes quam. **S**ane in persona penitencium cantat ecclesia in principio misse. propter autem gloriam oportet. **T**ales enim dicitur et potest gloriari in cruce qui penitentiam perfecte egerunt. et quoniam in hac die institutum est sacramentum sacramentorum. ut promissum est. ideo ob solemnitate noui sacrificii. et propter gaudium recollectionis penitencium cantat ecclesia in missa cantica leticie propter allam. et missa solennis de in contentu et ornatu ministrorum. sic in festo natalis christi. **P**rimo in festum omnia alia excellit. excepto festo trinitatis. et uideatur quodammodo ecclesia sibi oratoria. cum in alijs benedictionis horis cantica leticie recitat et eas sibi breuitate. et quasi flebiliter dicit. si non est contritio. quia alia est causa leticie alia tristitie propter memoriam enim passionis est tristitia. propter misterium enim facti sacramentorum est gaudium. et ideo ex misterio bonifacii pape cantat ecclesia gloria in excelsis deo. quia gaudent angeli de uisione penitencium. et in ecclesiis in quibus eximiam officium non in alijs. putant quod dicitur. ubi enim episcopus presens non est. nec gloria in excelsis deus. nec alie solemnitates seruantur ut dicunt. quamuis et tunc. nec flectamus genua. nec oratio super populum dicatur. **E**plam uero. **C**onuenientibus. et que est prima chorale. est de modo sumendi cenam domini. **R**esponsorium est de cruce siue christi per crucem exaltacione. **X**ristus factus est obediens. et est sexti thome. propter obedientie perfectionem. quoniam senarius numerus perfectus est. **E**uangelium est. ante diem. in iohanne. ubi sequitur. **C**um dilexisset suos in his in fine dilexit eos. et est de dilectione et humilitate. quia illud sacramentum est dilectionis et humilitatis.

Agitur etiam ibi de locione pedum. quia dñs precinxit se lintheo. id est humanitate purissima immittens aqua in peluim. id est gratiam in corde et lauit pedes. id est affectus. venit ad ad symonem petrum qui recusauit ex humilitate tantum. tertia tamen vice obediuit. et oportuit eum obedire. vt haberet partem cum eo. vnde vocatur simon petrus ppter obedientiaz

Tres ergo sunt cause quare dominus voluit lauare pedes discipulorum. Primo ppter signum dilectionis. Secundo in exemplum humilitatis. Tercio ratione misterij. quia locio pedum designat locionem effectuum. puluis em adherat pedibus apostolorum. i. elacio manis glorie. quando dixerant. Domine in nomine tuo vincimus demonia. et quando conuertebantur plures vel tristitia quando non conuertebantur hoies ad voluntatem suam et ideo oportuit lauare huiusmodi affectiones. In illo die vt sic essent mundi toti. naz prima die ieiunij dixit dñs Tu autem cum ieiunas faciem tuam id est aiaz vel rationem tuam. laua id est a peccato mortali munda. Cum igitur a principio lauamus nos a peccato mortali. a puluere id est a venialibus debemus abstergeri. hoc autem fit vt digne possimus accipere corpus xpi. quod fit per acta perfecte penitentie. et ideo penitencium absolucio s fuit in hac die vt pmissus est. Pedum quoq; locio significat locionem marie. quando lauit lacrimis pedes domini. ideo cantat ant. ista. Mulier que erat in ciuitate peccatrix. Rursum locio pedum signum est remissionis peccatorum. In baptismo namq; vnusquisq; totus abluatur. Sed cum in rebus humanis postea viuatur vtq; terra calcatur. Ipi em humanam affectus sine quibus in hac vita mortali non viuunt. q; si pedes sunt. qui q non indiget nisi vt pedes lauet. ondit omnia peccata sibi esse dimissa. sine quibus hec vita si ducitur. pedes ergo q sunt vltima pars corporis lauatur. ad notandum q; iudei a qua baptismatis in vltimo tempore mundauntur. vnde reliquie israhel saluabuntur. Quare autem si fiat locio ista die ista supra dictum est. Et est notandum q; ex omnibus mandatis dei istud solum dicitur antehonomatice mandatum. qm maiori exhibicione officij hoc obseruari precepit. cum discipulis suis pedes lauit. dicens Si ego laui vobis pedes dominus et magister. et vos inuicem debetis lauare. et ecuz interdico a te petro. Si non lauero tibi pedes. ne. Mandatum etiam illud de quo dcm est in proprio sababato quod fit a prelati. representat illud qd xps fecit. Et attende quia ad ant. que dicuntur dum fit mandatum. non de nisi vnus versus de vno psalmo. quia alij versus eiusdem psalmi. non ita conueniunt cum antiphonis vel cu his que in ipso mandato fiunt. In offeritorio ostenduntur premissa duo simul videlicet q; debemus a mortalibus et venialibus abstergeri. dicendo dextera domini fecit virtutem. abluendo amoz

talibus. dextera domini exaltauit me. abluendo a venialibus. In postione. Dominus hieus postq; cenauit. ioh. xij. c. ostenditur humilitas et est secundi toni ppter secundam locionem a venialibus. Breuiter autem notandum est. q; huius misse officium nostre redempcionis continet summam et misterium. Nam in euangelio legitur de pedum locione. In epla de corpore xpristi et sanguine. In introitu de cruce. In graduali de morte. In offerenda de resurrectione. Nam hec omnia in mysticum sensum ex euangelio. quod est caput officij pendunt. Xps qui dem cum discipulis cenans surrexit a cenavestimenta deposuit lintheo se precinxit. aqua in peluim misit. et intercedendum pedes eorum lauit et ipos lauare docuit et post locionem iterum recubuit. Nempe xpm a cena surgere. est a cubitu patris venire. vestimenta deponere. se eximare. lintheum precingere. formam serui accipere. aqua in peluim mittere. sanguinem suu effundere. pedes lauare. peccata remittere. lintheo extergere. passionis fide mundare vestimenta resumere est a mortuis resurgere. et vestem gloriose carnis induere. Recumbere e ascendere et in dextera dei sedere. Ad hec pertinent officia discipulos docere. est eis spiritum sanctum mittere. Veruntamen q; nondum perfecte credebant. ideo non dice credo. Ecce breuiter sumam redempcionis humane que fuit oibus sufficiens. s non efficiens. Vnde agitur in oracione. Deus a quo. et iudas de duobus gestribus penitencium vno proficiencium vt latronis confitentis qui audire meruit. hodie mecum eris in paradiso. et alio non proficiencium vt latronis ot emmentis. et iude proditoris qui laqueo se suspendit. Inno. papa statuit hac die corpus xpi sub specie panis reseruari vt infirmi et religiosi. quibus est necessitas scicandi habeant ipsum et propter officium adimplendum. Nam in duobus diebus sequentibus non conficitur corpus xpi. Sanguis vero non seruetur sub specie vini propter multa. Primo. quia vinum quod liquidum est de facili posset ex negligentia spergi. Secundo quia per calicem q; hac die sumitur finis veteris legis intelligitur. Vnde secundum lucam per calicem intelligitur q; discipulis et non alijs eadem die datum dominus discipulos designauit. Tercio q; corpus quod seruetur non est sine sanguine. Quarto. quia per hoc q; sanguis non seruetur ostenditur q; vetus sacrificium dz cessare. panis namq; nouum. vinum vero vetus designat testamentum. Ad quod ostendens dominus cu; bibisset inquit. Consumatum est. ergo calix sumitur et panis seruetur. eo q; lex finem. et euangelium habet inicium. Quinto quia xpus dixit in cena domini. Amen dico vobis. non bibam ammodo de hoc gemme vitis. donec bibam illud in re. p. m. Non autem dixit de corpore seu de esu. imo inuenitur q; postea comedit partem piscis assi.

et fauum mellis. Sed non inuenitur q̄ postea biberit. Sed nunquid vinum quod in die parasceues cum dominico corpore seruato sumitur in altari consecratur et sanguis xp̄i efficitur. per immersionem ipsius corporis in calicem eius tactum. Super hoc dicunt quidam q̄ per dominicam oracionem que tunc dicitur. fit consecraccio siue commutacio vini in sanguinem. **P**atet greg. assignans causam quare dominica oracio in die illa a sacerdote dicatur dicit q̄ in primitiua ecclesia apostoli sola dominica oracione utebantur in consecracione. Nos tamen hoc non dicimus. quia si hoc iam esset. non esset necesse corpus domini ad diem illam seruari. Preterea ex his que in canone dominicam oracionem precedunt satis patet q̄ ad prolatōz ipsius oracōis transsubstanciatio non fit et nullo tempore missa fuit celebrata sine verbis illis. hoc est corpus meum. et c. que sola in principio nascentis ecclesie proferebantur ad oficiendum ab ap̄st̄is qui postmodum dominicam oracionem superaddiderunt. prout dictum est in prohemio h̄9 partis. Dicimus ergo illud ex hoc non consecrari s̄ sanctificari. differt autem inter hec. s̄az consecrare est consecracione transsubstanciare. Sanctificare est ex contactu seu admixtione sacre rei reuerendum et sanctum effici. vt p̄ in aqua benedicta cui alia admisceretur. item sanctificatū dicitur. quod a tactu rei sanctificate efficitur magis reuerendum. Si enim diceretur q̄ solo tactu vinum et aqua consecrarentur magnum in conueniens sequeretur. s̄az sic contingeret calicem non lauari. et missamille panum a tactu vnus hostie sine verbis posse consecrari. et q̄ si gutta aque benedicta in stagnum vel puteū fundaretur aqua illa benedicta p̄petuo remaneret et alia plura. Preterea si vinum a tactu dominici corporis consecraretur esset contra decretum quod prohibet hac die fieri consecracionem. de quo dictus est in quarta parte sub septima particula secreta super verba. h̄ est calix. Illud q̄ pretereundum non est. quia romanus pontifex hodie remota tabula lateran̄ altaris de qua dictum est in prima parte sub titulo de altaris dedicatione. et in secunda parte sub titulo de dyacono. infra ip̄m altare conficit eucaristiam et sanguinem. et cum turibulo incensat illis. In hoc facto representans quia summus pontifex legalis semel et in anno ingrediebatur in sancta sanctorū. c̄ sanguine secū portans turibulum viuis carbombus plenu. prout dictum est in prohemio quarta parte. et sub tertia parte canonis. sic et s̄m apostolum. hebre. ix. c. xp̄us per proprium sanguinem introiuit semel in sancta eterna redemptione inuenta. Peracto missae officio statim intercenandum id est duz sacerdos communicat cantatur vespertinum officium. ad ostendendum q̄ hoc sacramentum. scz eucaristie institutum fuit in vespere. quia ergo redemptionis nostrae in vespera mundi id est in sexta

etate seculi facta. est iō vespertina sinaxis. i. psalmodia siue solemnitatis psalmo. n̄io missae otinuaturna sub vnica orōe vtrunqz offm̄ terminatur scz p̄ ite missa est. si ep̄s adest. p̄ per b̄ndicam9 p̄pter vespertina3 orōz. et qz eccie datus est calix. ideo est prima ant. Calicem salutaris accipiam. quem dedit d̄ns apostolis dicens. h̄c est calix noui testamenti in meo sanguine. Secunda ant. est. Cum his qui odert pacem eraz pacificus. pacienciam em̄ quam h̄z ille qui paratus est bibere calicem d̄ni pacem cum oibz opat̄. In alijs tribus rogat se liberari. qz habita pace pectoris n̄ mouetur homo p̄pter tribulacōes et h̄cciaz h̄z a deo. vnde petit liberari. ant. ad magnificat. Tenantibus c̄. est de cena domini

De nudacione altarium.

Quarto loco notand est q̄ statim vespertino finito officio denudatur altari vsqz in sabbatum. que postmoduz tertia die cooperuntur. Si quidem hec denudacio signat primo recessum discipulorum domini seu ap̄st̄orum. Vnde qui iuxta me erant de longe steterunt. Et in euangelio. relicto eo omnes fugierunt. Altare namqz xp̄m seu corpus eius significat. Vnde terreū altare facietis michi. Altare de terra facere est eius incarnationem credere et sperare. Altaris vero vestimenta apostolos seu sanctos dei signant. Quorum predicacione xp̄istus quasi quibusdam vestimentis adornatur. et per illos magnificatum est nomen eius. Altare igitur vestimentis denudatur. quia fr̄gentibus apostolis xp̄istus solus remansit. Tercia die cooperitur. quia post eius resurrectionem discipuli ad eum redierunt. Secundo denudacio altaris designat q̄ xp̄s fuit nudatus in cruce. cum itaqz nudum altare conspiciamus illud p̄pheticum ad memoriam reuocamus. Ecce vidimus eum et non est ei species neqz decor et consideramus eum despectum et nouissimum virorum. quod accidit in passione. s̄az antea speciosus pre filijs hominum extitit. fuit quid denudatus ad columnas et ad crucem cum diuiserunt sibi milites vestimenta sua. Tercio altaris denudacio significat xp̄m diuinitatis gloria nudatum. Vnde ps̄. deus deus meus quare dereliquisti me. Quarto designat q̄ velum templi scissus est. et liber qui signatus erat ap̄t̄ est. Vnde in puerbis. aperta sunt prata. et apparuerunt herbevirentes. i. exempla actionū xp̄i que sunt ab eternitate et ducunt ad eternitatē. Et benedicit. aperta sunt prata. apparuerunt herbe virentes. quia ea que magis occultata erant in lege. sicut passio. et resurrectio. et ascensio patefacta sūt. in plerisqz locis lauante altari vmo et aqua. et ramis fricantur. presertim cum ramis de sauina. lauante ergo aq̄ et vmo. ad notandum q̄ corpus xp̄i quod est verum altare sanguine et aqua in cruce aspersum